

Förfruktseffekter av ärter och åkerböna

Lars Olrog, Hushållningssällskapet Bohuslän

Två försök har genomförts i Värmland och Bohuslän där efterverkan av åkerböna och ärter studerats. Försöket i Dingle stördes av stort inslag av självsådd vitklöver. Följande tendenser kan konstateras i Värmlandsförsöket:

- Förfruktseffekten är kraftigare för åkerböna än för ärter
- Andraårseffekten av ärter och åkerböna är tydlig och på samma nivå
- Om trindsäden ej tröskas utan plöjs ner, förbättras skörden av spannmål under två år

Trindsäd i ekologisk odling, efterverkan

L4-4000									
Försök Dingle									
	1998	1999	2000	1998	1999	Rel	Protein	2000	
Led	Gröda	Gröda	Gröda	skörd	skörd		%	skörd	Protein
				kg	kg			kg	
A	Vårvete	Havre	Vårvete	3280	1964	100	10,0	4039	12,8
D	Vårvete	Havre m insådd	Vårvete	3210	1764	90	9,6	4021	12,7
C	Ärter	Havre	Vårvete	1365	2000	106	9,4	3868	13,1
D	Ärter	Havre m insådd	Vårvete	1345	2066	105	9,5	3952	13,1
E	Ärter ej tröskade	Havre	Vårvete		2097	107	11,6	3945	12,9
F	Ärter ej tröskade	Havre m insådd	Vårvete		1795	91	9,8	4067	13,1
G	Åkerböna	Havre	Vårvete	3210	1408	72	12,6	4246	13,0
H	Åkerböna	Havre m insådd	Vårvete	3350	1507	77	10,9	4150	13,2
I	Åkerböna ej tröskad	Havre	Vårvete		1847	94	10,3	4017	13,2
J	Åkerböna ej tröskad	Havre m insådd	Vårvete		1565	80	10,3	4080	12,7
Medelfel %					8,3				
Jordart: mmh I mj									

Försök Lillerud								
	1999	2000	2001	1999	2000	Rel	Protein	2001
Led	Gröda	Gröda	Gröda	skörd	skörd	kg	%	skörd
				kg	kg			
A	Vårvete	Korn	Havre	1270	1426	100	8,5	1425
D	Vårvete	Korn m insådd	Havre	1209	1397	98	8,9	1638
C	Ärter	Korn	Havre	2519	2138	150	9,5	1648
D	Ärter	Korn m insådd	Havre	2547	2095	147	9,7	1832
E	Ärter ej tröskade	Korn	Havre		2304	162	9,8	1829
F	Ärter ej tröskade	Korn m insådd	Havre		2252	158	9,2	1954
G	Åkerböna	Korn	Havre	3472	2563	180	9,4	1722
H	Åkerböna	Korn m insådd	Havre	3151	2599	182	9,7	1709
I	Åkerböna ej tröskad	Korn	Havre		2586	181	9,9	1707
J	Åkerböna ej tröskad	Korn m insådd	Havre		2665	187	10,3	1825
Medelfel %					5,2			
Jordart: nmh mj LL								

i någon mån jämfört med om grödan tröskats
-Insådd av fånggröda i kornet första året efter trindsäden har gett tydlig positiv effekt i kornet andra året efter trindsäden

Ur växtföljdssynpunkt är det bra att kunna utnyttja fler trindsädesslag än ärter. Viktiga faktorer att ta hänsyn till är då givetvis grödornas förfruktsvärde och odlings-säkerhet. Att åkerböna kan vara ett bra alternativ framgår av resultaten. Den begrän-

sade effekten av att utnyttja trindsäd som gröngödslingsgröda jämfört med att tröska den är intressant. Det är ur ekonomisk synpunkt viktigt att få grödan tröskad eftersom skillnaden i förfruktseffekt är liten, enligt dessa försök. Tidigare sorter av åkerböna på marknaden skulle förbättra situationen, eftersom det är sen mognad som hindrar tröskning